

13. Wł. Mickiewicz do J. I. Kraszewskiego 13 I 1866 Rkp. BJ 6520 k. 30-32.

[Tłumaczenie:]

[k. 30r]

Paryż, 13 stycznia 1866

Drogi Panie,

Słownik, o który Pan prosił, został wysłany dopiero wczoraj. Przyczyną tego opóźnienia były problemy ze zdobyciem Pańskiego tłumaczenia – w końcu udało się znaleźć jeden egzemplarz. Jeśli znajdę kolejny, prześlę go Panu. Zdaje się, że Quicherat¹ najbardziej odpowiada Pańskim oczekiwaniom. Udało mi się znaleźć jeden, ładnie oprawiony egzemplarz za 10 franków; *Le poète et le monde*² za 3 franki. Proszę nie zaprzętać sobie głowy tą małą sumką, którą wpiszę na poczet naszych przyszłych rachunków. Dołączam do przesyłki dwa tłumaczenia i proszę, by Pan je przyjął jako hołd złożony pisarzowi i jako polecenie się życzliwej pamięci przyjaciela.

Już Panu mówiłem, [k. 30v] że zwróciłem się do warszawskich księgarzy z prośbą o przekazanie mi w depozyt polskich książek – zgodzili się pod warunkiem, że pokryję koszty wysyłki tych książek i że będę im wypłacał pieniądze raz na pół roku. Ale pojawiły się problemy z realizacją tego planu. Ich katalogi są pobieżne i nie wiem, co zamawiać. Czy mógłby Pan wziąć na siebie kontakty z księgarzami z Królestwa, Wołynia i Galicji, i powiedzieć im, jakie książki powinni mi wysyłać? Opublikuję tutaj ich katalog; być może sprzedaż będzie przebiegała powoli, ale jest ona rzeczą pewną. Nigdy dotąd jeszcze nie było w Paryżu księgarni dobrze zaopatrzonej w dzieła polskie; książki historyczne i [k. 31r] literaturę piękną można by sprzedawać z dużym powodzeniem, jak również *Encyklopedię* Orgelbranda³, wszystkie Pańskie powieści, których nakład jeszcze się nie wyczerpał, powieści Korzeniowskiego⁴, itd. itd. Każdy księgarz wyśle mi fakturę, gdzie będzie wyszczególniona cena, po której przekazuje mi dane dzieło oraz cena dla tutejszych nabywców. Ponieważ Księgarnia Polska⁵ sprzedaje książki po dość niskich cenach, dobrze by zrobili w Warszawie, gdyby w przypadku niektórych książek poszli na ustępstwa z myślą o paryskich czytelnikach, przyzwyczajonych do bardzo niskich cen książek

¹ Słownik L. Quicherata – zob. list nr 10.

² *Le poète et le monde* – zob. list nr 11.

³ *S. Orgelbranda Encyklopedia Powszechna* – tzw. Encyklopedia Orgelbranda wydana przez firmę Samuela Orgelbranda w Warszawie w latach 1859-1868 w 28 tomach.

⁴ Józef Korzeniowski (1797-1863) – popularny dramaturg (autor m.in. sztuki *Karpaccy górale*, wystawionej w 1844 r.) oraz powieściopisarz i nowelista; jego najbardziej znaną powieścią byli *Krewni*, Wilno 1857.

⁵ Księgarnia Polska w Paryżu – „Dom Komisowy A. Jełowicki i Sp.” (A. Jełowicki et Cie à Paris), założony przez Aleksandra Jełowickiego, Eustachego Januszkiewicza i Stefana Dembowskiego w 1835 r. i kierowany przez nich do 1839 r. Ostatecznie Księgarnię przejął Karol Królikowski (1806-1871), który prowadził ją pod nazwą „Księgarnia Katolicka Polska”, a od 1852 r. pod szyldem „Księgarnia Polska”, pod numerem 20, rue de Seine.

francuskich. Gdyby zatem mógł Pan napisać w tym duchu do wszystkich warszawskich księgarzy. Im więcej książek będą zawierały wysyłki, [k. 31v] tym bardziej katalog będzie kompletny, a sprzedaż pewna. Byłoby dobrze, gdybyśmy mieli, choć w znacznie mniejszym wymiarze, depozyt polskiej muzyki, wszystkie śpiewniki Moniuszki⁶, itd. Proszę, aby porozumiał się Pan z nimi w tej sprawie, podobnie jak z księgarzami z Galicji. Pańskie warunki to połowa zniżki przeliczonej przez każdego księgarza. Rhode⁷ napisał do mnie, prosząc, abym tylko od niego przyjmował książki opublikowane w Polsce i w Niemczech, obiecując, że w zamian udzieli mi wyłączności na sprzedaż jego książek paryskim księgarzom. Jestem gotów wziąć w depozyt jego publikacje z 23% zniżką, i to w [k. 32r] wielu egzemplarzach. Naturalnie, nie warto prowadzić takich pertraktacji z Wolffem⁸, który powinien jedynie dowiedzieć się, że ta operacja nie jest zgodna z moimi zwyczajami. Proszę wyraźnie uświadomić Wolffowi, że będę mu wypłacał pieniądze w miarę sprzedaży książek; mówiąc krótko, proszę mu wyjaśnić, że nie zakupiłem od niego książek, ale wziąłem je w depozyt. Proszę, aby osobiście Pan wskazał księgarzom, co mają mi wysłać. Proszę ich o katalogi jedynie dla wygody tutejszych czytelników.

[k. 32v] Wielkie podziękowania i tysiące wyrazów przyjaźni

od szczerze Panu oddanego

Władysława Mickiewicza

⁶ Stanisław Moniuszko, *Śpiewnik domowy*, zeszyty I-VI z pieśniami śpiewanymi przy akompaniamencie fortepianu ukazały się w latach 1843-1859.

⁷ Księgarnia i wydawnictwo Pawła Rhodego, istniejące w Lipsku pod nazwą „Paul Rhode. Verlags-Buchhandlung” w latach 1864-1868.

⁸ Bolesław Maurycy Wolff (1825–1883) – księgarz, drukarz, wydawca, działający w Petersburgu w latach 1848-1883.